

The Correlation between Internet Addiction and Loneliness in Adolescents in Golestan Province

Fatemeh Hasanzadeh ¹, Zahra Sabzi ², Elham Ehsanian ³, Hamid Hojjati ^{4,*}

¹ Assistant Professor, Young Researchers and Elite Club, Islamic Azad University, Aliabad Katoul Branch, Aliabad Katoul, Iran

² Assistant Professor, Department of Family and Child Nursing, Golestan University of Medical Sciences, Gorgan, Iran

³ Instructor, Young Researchers and Elite Club, Aliabad Katoul Branch, Islamic Azad University, Aliabad Katoul, Iran

* **Corresponding author:** Hamid Hojjati, Instructor, Young Researchers and Elite Club, Aliabad Katoul Branch, Islamic Azad University, Aliabad Katoul, Iran. E-mail: H_hojjati1362@yahoo.com

Received: 24 Oct 2016

Accepted: 01 Nov 2017

Abstract

Introduction: In the third millennium, internet plays an increasingly important role in adolescents' life. The aim of this study was to determine the correlation between internet addiction and loneliness in adolescent in Golestan Province in 2016.

Methods: In this descriptive– correlational study, 384 high school students in the first and second grades were selected from schools of Golestan Province using random cluster sampling in 2016. Data were collected using a demographic questionnaire, Young Internet Addiction Scale and University of California, Los Angeles Loneliness Scale. The validity and reliability of the instruments were determined in the previous studies. Data were analyzed by the SPSS 21 software.

Results: From a total of 384 students, 77.3% had no internet addiction, 21.1% were at risk of internet addiction and 1.6% were internet addicted. Twenty percent of the study population had expressed feelings of loneliness higher than the average. The results of Spearman's correlation analysis showed a significant correlation between internet addiction and loneliness ($P < 0.01$).

Conclusions: Due to the positive correlation between loneliness and internet addiction in adolescents, it is recommended that parents and experts in education and health monitor teens' behaviors to prevent internet addiction. It is possible to reduce Internet dependency by planning for loneliness or proper communication with parents and friendship with peers.

Keywords: Internet Addiction, Adolescent, Loneliness

همبستگی اعتیاد به اینترنت با احساس تنهایی نوجوانان استان گلستان

فاطمه حسن زاده^۱، زهرا سبزی^۲، الهام احسانیان^۳، حمید حجتی^{۳*}

^۱ استادیار، باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علی آباد کتول، علی آبادکتول، ایران
^۲ استادیار، گروه پرستاری کودک و خانواده، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی گلستان، گرگان، ایران
^۳ مربی، باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علی آباد کتول، علی آبادکتول، ایران
 * نویسنده مسئول: حمید حجتی، مربی، باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علی آباد کتول، علی آبادکتول، ایران. ایمیل: h_hojjati1362@yahoo.com

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۹۶/۰۸/۱۰

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۵/۰۸/۰۳

چکیده

مقدمه: در هزاره سوم اینترنت نقش مهم و روزافزونی در زندگی نوجوانان ایفا می‌کند. لذا این مطالعه با هدف تعیین همبستگی اعتیاد به اینترنت با احساس تنهایی نوجوانان استان گلستان در سال ۱۳۹۵ انجام شد.

روش کار: مطالعه حاضر یک پژوهش توصیفی- همبستگی است. نمونه‌های پژوهش شامل ۳۸۴ نفر از دانش آموزان ۱۲-۱۸ ساله مشغول به تحصیل در مدارس استان گلستان در سال ۱۳۹۵ بودند. دانش آموزان با روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای انتخاب شدند. جهت جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه اطلاعات جمعیت شناختی، "مقیاس اعتیاد اینترنت" (Young Internet Addiction Scale) و "مقیاس احساس تنهایی دانشگاه کالیفرنیا و لوس آنجلس" (University of California, Los Angeles Loneliness Scale) استفاده شد. روایی و پایایی این ابزارها در مطالعات گذشته مورد تأیید قرار گرفت. داده‌های آماری در نرم افزار اس پی اس نسخه ۲۱ تحلیل شد.

یافته‌ها: ۷۷/۳ درصد از جامعه پژوهش عدم اعتیاد به اینترنت، ۲۱/۱ درصد از دانش آموزان در معرض اعتیاد به اینترنت و ۱/۶ درصد از آن‌ها اعتیاد به اینترنت داشتند. در ۲۰/۱ درصد از جامعه پژوهش، نمرات بیشتر از میانگین، ابزار احساس تنهایی دیده شد. آزمون آماری ضریب همبستگی اسپیرمن ارتباط معنی‌داری را بین اعتیاد به اینترنت با احساس تنهایی نشان داد ($P < ۰/۰۱$).

نتیجه گیری: با توجه به همبستگی مثبت احساس تنهایی با اعتیاد به اینترنت در نوجوانان، پیشنهاد می‌شود که والدین و افراد متخصص در زمینه‌های آموزش و بهداشتی، نظارت بر رفتارهای نوجوانان جهت پیشگیری از بروز اعتیاد به اینترنت داشته باشند. با برنامه ریزی برای اوقات تنهایی یا ارتباط مناسب والدین و دوستی با همسالان از وابستگی به اینترنت کمتر نمود.

واژگان کلیدی: اعتیاد به اینترنت، نوجوان، احساس تنهایی

تمامی حقوق نشر برای انجمن علمی پرستاری ایران محفوظ است.

مقدمه

اینترنت، اعتیاد به اینترنت دارند (۴، ۵). میزان اعتیاد به اینترنت در بزرگسالان چین ۸/۸ درصد در جمعیت عمومی مشاهده شد و اعتیاد به اینترنت در مردم ایتالیا ۰/۸ درصد (۶)، در زنان و مردان ایرانی ۱۳ و ۱۱ درصد (۷) و در دانشجویان تهرانی ۳۴ درصد (۸) گزارش شده است. نوجوانان مبتلا به اعتیاد به اینترنت ممکن است در جهان مجازی سرگرم شده و از دیگر فعالیت‌های خود غافل گردند و در نهایت باعث اختلال در روابط زندگی واقعی خود گردند (۹). مطالعات متعددی وجود دارند که نشان می‌دهد اعتیاد به اینترنت با وضعیت سلامت روانی ضعیف (۱۰-۱۲) و عزت نفس پایین (۱۳) احساس تنهایی (۱۴) نوجوانان مرتبط است. افرادی که احساس افسردگی و تنهایی دارند مشخصاً نسبت به اعتیاد به

در سال‌های اخیر، اینترنت به یکی از مهم‌ترین ابزارهای علمی و تفریحی برای نوجوانان تبدیل شده است. این یک راه آسان و فوری برای مردم، جهت کشف اطلاعات و ارتباط با افراد دیگر در سراسر جهان فراهم می‌کند. با این حال، از دست دادن کنترل بر استفاده از اینترنت ممکن است منجر به اثرات منفی بر روی عملکرد روزانه زندگی، روابط خانوادگی، و ثبات عاطفی گردد (۱). این پدیده به عنوان اعتیاد به اینترنت و یا استفاده مشکل ساز از اینترنت توصیف می‌شود (۲). شیوع استفاده آسیب زا از فضای مجازی در ایران، بین ۳/۸ تا ۸۶ درصد گزارش شده است. نرخ شیوع استفاده آسیب زا از فضای مجازی در جهان، طیفی از ۶ درصد تا ۸۰ درصد برآورد شده است (۳). در چین، بیش از ۱۰ درصد از کاربران نوجوان

ابزار را با ارائه به ۱۰ تن از متخصصین روانشناسی و پرستاری دانشگاه آزاد اسلامی واحد علی آباد کتول و دانشگاه علوم پزشکی گلستان و قم و ۵ روانشناس مورد تأیید قرار گرفت. همچنین روایی همگرایی با ابزار رشته "تشخیص اعتیاد به اینترنت یانگ" (Yong Questionnaire Diagnostic) با ضریب $r = 0.62$ بر روی ۲۳۳ دانشجوی علوم پزشکی اصفهان مورد تأیید قرار گرفت. روایی سازه این ابزار از روش تحلیل عامل تأیید بروی ۲۲۳ دانشجوی علوم پزشکی اصفهان مورد تأیید قرار گرفت. پایایی این ابزار با روش آزمون مجدد ($r = 0.82$) مورد تأیید قرار گرفت (۱۸).

"مقیاس احساس تنهایی دانشگاه کالیفرنیا و لوس آنجلس" شامل ۲۰ سؤال که براساس مقیاس لیکرت ۴ گزینه‌ای (همیشه ۴، اغلب ۳، بندرت ۳ و هرگز ۱) نمره گذاری شد. دامنه نمره‌ها بین ۲۰ (حدقل) و ۸۰ (حداکثر) است. عدد ۵۰ به عنوان میانگین نمرات در نظر گرفته می‌شود. روایی محتوی و صوری این مطالعه توسط ۱۰ تن از اعضای هیئت علمی با مدرک دکتری پرستاری و دکتری روانشناسی دانشگاه آزاد اسلامی و علوم پزشکی گلستان مورد تأیید قرار گرفت. همچنین از این ابزار در مطالعات مشابه زیادی استفاده شد. پایایی این ابزار با روش همبستگی درونی با ضریب آلفای کرونباخ 0.79 بر روی ۲۷۸ دانش آموزان مقطع دوره دوم دبیرستان در استان گلستان مورد تأیید قرار گرفت (۱۹). اطلاعات جمعیت شناختی شامل سن، جنس و معدل دانش آموز و زندگی با پدر و مادر بود. پس از رعایت نکات اخلاقی، جمع آوری داده‌ها انجام شد. داده‌ها با آمار توصیفی شامل جدول میانگین و انحراف معیار و همچنین آمار استنباطی شامل آزمون ضریب همبستگی پیرسون، آنالیز واریانس، و تی مستقل تحلیل شد. سطح معنی داری 0.05 در نظر گرفته شد. داده‌ها با نرم افزار آماری اس پی اس اس نسخه ۲۱ تحلیل شد.

یافته‌ها

از ۳۸۴ نوجوان مورد پژوهش، ۴۵/۶۰ درصد (۱۷۵ نفر) دختر و ۵۴/۴۰ درصد (۲۰۹ نفر) پسر بودند و در میانگین سنی $16.2 \pm$ ۱۵/۵۰ قرار داشتند. با توجه به نتایج حاصل از پژوهش حاضر، ۷۷/۳۰ درصد نفر از جامعه پژوهش عدم اعتیاد به اینترنت، ۲۱/۱۰ درصد در معرض اعتیاد به اینترنت و ۱/۶۰ درصد در مرحله اعتیاد به اینترنت قرار داشتند. میانگین نمره اعتیاد به اینترنت $14.90 \pm$ ۳۸/۶۰ برآورد گردید. میانگین نمره اعتیاد به اینترنت در رده‌های مختلف معدل با آزمون آنالیز واریانس تفاوت معنی داری را نشان داد ($P < 0.01$). که آزمون تعقیبی شفه این اختلاف را بین معدل زیر ۱۱ با معدل ۱۵ تا ۱۸ و مدل بالای ۱۸ نشان داد. لذا دانش آموزان با معدل کمتر میزان اعتیاد به اینترنت بیشتری داشتند. اما میانگین نمره اعتیاد به اینترنت در دانش آموزان دختر و پسر با آزمون تی مستقل تفاوت معنی داری نداشتند ($P = 0.86$). همچنین بین نمره اعتیاد به اینترنت با رده‌های سنی دانش آموزان با آزمون آنالیز واریانس تفاوت معنی داری مشاهده نشد ($P = 0.3$) (جدول ۱).

اینترنت آسیب‌پذیر هستند (۱۴). مطالعات نشان می‌دهد که اختلالات روانی، از جمله افسردگی، تنهایی، اضطراب اجتماعی، عناصر لازم در علت استفاده پاتولوژیک از اینترنت می‌باشد (۱۳). علاوه بر آن، در مطالعه‌ای بیان گردیده که افراد با مشکلات روانی (به عنوان مثال، افسردگی و تنهایی) به احتمال زیاد در درک خود از شایستگی اجتماعی‌شان مهارت ندارند (۱۵). این افراد می‌تواند از طریق اینترنت مهارت‌های اجتماعی خود را بهبود بخشند (۱۶). چرا که به دلیل ناشناس ماندن، تعامل اجتماعی آنلاین برایشان کمتر تهدیدکننده است و تعاملات از طریق اینترنت را ترجیح می‌دهند که به نوبه خود منجر به استفاده بیش از حد و وسواس گونه از اینترنت می‌شود (۱۵). استفاده طولانی مدت از اینترنت موجب کاهش مهارت‌ها و مشارکت‌های اجتماعی در کاربران می‌گردد (۱۷). لذا این مطالعه با هدف تعیین همبستگی اعتیاد به اینترنت با احساس تنهایی نوجوانان استان گلستان در سال ۱۳۹۵ انجام شد.

روش کار

پژوهش حاضر از نوع توصیفی-همبستگی بوده در استان گلستان انجام شد. جامعه آماری این پژوهش کلیه دانش آموزان مشغول به تحصیل دوره دوم متوسطه در سال ۱۳۹۵ که فاقد بیماری روحی روانی مزمن بودند. تعداد نمونه در سطح معنی‌داری 0.05 و توان 0.80 با استفاده از فرمول $n = \frac{z^2 pq}{d^2}$ با $P = 0.5$ ، $d = 0.05$ ، $Z = 1.96$ به تعداد ۳۸۴ نفر محاسبه شد. روش نمونه گیری در این مطالعه به صورت تصادفی خوشه‌ای بود. طوری که در ابتدا پژوهشگر از بین شهرهای استان گلستان ۵ شهر (گرگان، کردکوی، آق قلا، علی آباد کتول، گنبد کاووس و آزادشهر) را به صورت تصادفی انتخاب و سپس از بین این شهرها نمونه گیری به صورت تصادفی از بین مدارس دوره دوم متوسطه انجام گرفت. پژوهشگر با مراجعه به مدارس و توضیح اهداف پژوهش به مدیر و مشاور مدرسه و جلب مشارکت آن‌ها و توضیح هدف پژوهش به دانش آموزان و اطمینان از گمنامی و محرمانه ماندن اطلاعات و اینکه در صورت عدم تمایل حتی در حین جمع آوری اطلاعات می‌توانند از مطالعه انصراف دهند، ابزار مطالعه توزیع گردید. در همان جلسه رضایت نامه اخذ گردید. در نهایت ۳۸۴ پرسشنامه تکمیلی شده جمع آوری گردید. ابزار جمع آوری اطلاعات شامل پرسشنامه اطلاعات جمعیت شناختی، "مقیاس اعتیاد اینترنت یانگ" (Young Internet Addiction Scale) و "مقیاس احساس تنهایی دانشگاه کالیفرنیا و لوس آنجلس" (University of California, Los Angeles Loneliness Scale) بود. "مقیاس اعتیاد اینترنت یانگ" دارای ۲۰ عبارت است که بر اساس مقیاس لیکرت ۵ گزینه‌ای (بندرت ۱، گاهی اوقات ۲، اغلب ۳، بیشتر اوقات ۴ و همیشه ۵) نمره گذاری شد. جمع نمرات بین ۲۰ تا ۴۰ (عدم اعتیاد به اینترنت)، بین ۵۰ تا ۷۹ (در معرض اعتیاد به اینترنت)، بین ۸۰ تا ۱۰۰ (اعتیاد به اینترنت) در نظر گرفته می‌شود. علوی و همکاران (۱۸) در پژوهشی روانسنجی "مقیاس اعتیاد به اینترنت یانگ"، روایی محتوای این

جدول ۱: مقایسه میانگین نمره اعتیاد به اینترنت بر حسب جنس، سن و معدل

مشخصات جمعیت شناختی	تعداد	میانگین و انحراف معیار	P-value
جنس			
دختر	۱۷۵	$38/50 \pm 16/40$	$F = 9/62$ $P = 0/86$
پسر	۲۰۹	$38/77 \pm 13/46$	
سن			
زیر ۱۵ سال	۱۲۵	$39/60 \pm 14/60$	$F = 0/87$ $P = 0/41$
۱۵ و ۱۶ ساله	۱۳۲	$39/10 \pm 14/10$	
بالتر از ۱۶ سال	۱۲۷	$37/20 \pm 15/90$	
معدل			
بالای ۱۸	۲۵۹	$36/90 \pm 13/70$	$F = 6/85$ $P = 0/008$
۱۵-۱۸	۸۰	$39/60 \pm 13/20$	
۱۲-۱۵	۳۴	$45/10 \pm 17/70$	
زیر ۱۲	۱۱	$52/30 \pm 26/90$	

جدول ۲: مقایسه میانگین نمره احساس تنهایی بر حسب جنس، سن و معدل

مشخصات جمعیت شناختی	تعداد	میانگین و انحراف معیار	P-value
جنس			
دختر	۱۷۵	$40/10 \pm 12/30$	۰/۳۰۰
پسر	۲۰۹	$41/10 \pm 9/50$	
سن			
زیر ۱۵ سال	۱۲۵	$41/40 \pm 10/40$	۰/۵۴۰
۱۵ و ۱۶ ساله	۱۳۲	$39/90 \pm 11/80$	
بالتر از ۱۶ سال	۱۲۷	$40/60 \pm 10/20$	
معدل			
بالای ۱۸	۲۵۹	$40/10 \pm 10/90$	۰/۰۶۰
۱۵-۱۸	۸۰	$40/40 \pm 10/40$	
۱۲-۱۵	۳۲	$43/40 \pm 9/70$	
زیر ۱۲	۱۱	$47/50 \pm 13/70$	

میانگین نمره احساس تنهایی در رده‌های مختلف معدل با آزمون انالیزواریانس تفاوت معنی داری را نشان نداد ($P = 0/06$)، میانگین نمره احساس تنهایی در دانش آموزان دختر و پسر با آزمون تی مستقل تفاوت معنی داری نداشتند ($P = 0/86$)، همچنین میانگین نمره احساس تنهایی با رده‌های سنی دانش آموزان با آزمون انالیزواریانس اختلاف معنی داری را نشان نداد ($P = 0/34$) (جدول ۲). همچنین زمون آماری ضریب همبستگی اسپیرمن ارتباط مثبت و معنی‌دار بین اعتیاد به اینترنت با احساس تنهایی نشان داد ($P < 0/01$) و ($r = 0/38$)، طوری که با افزایش اعتیاد به اینترنت میزان احساس تنهایی بیشتر شد.

بحث

نتایج حاصل از پژوهش حاضر، ۷۷/۳۰ درصد عدم اعتیاد به اینترنت، ۲۱/۱۰ درصد در معرض اعتیاد به اینترنت و ۱/۶۰ درصد اعتیاد به اینترنت برآورد گردید. پیرزاده (۲۰) در مطالعه خود بیان داشت که ۹۱/۷۰ درصد دانشجویان کاربر طبیعی و ۸/۳ درصد آنان اعتیاد خفیف به اینترنت دارند. جعفری و فاتحی (۲۱) در مطالعه خود میزان اعتیاد به اینترنت را ۳۹ درصد نشان دادند که در این مطالعه بین اعتیاد به اینترنت و هراس اجتماعی ارتباط معنی داری وجود دارد طوری که

کاربرانی که ساعات بیشتری را صرف استفاده از اینترنت می‌نمودند از افسردگی و هراس اجتماعی بیشتری برخوردار بودند. جعفری نوشان و همکاران (۲۲) نیز در مطالعه خود اعلام کردند ۹۰ درصد کاربران اعتیاد خفیف، ۶/۹ درصد اعتیاد متوسط به اینترنت و ۴ درصد اعتیاد شدید به اینترنت داشتند. مسعودنیا (۲۳) در مطالعه خود با تعداد نمونه ۵۳۵ نفر، شیوع اعتیاد به اینترنت در دانش آموزان دبیرستانی شهر یزد را ۲۱/۷ درصد گزارش کرد. آمار گزارش شده در مطالعات مذکور با آمار مطالعه حاضر اندکی تفاوت دارد. تفاوت‌های فرهنگی و اجتماعی و تفاوت در تعداد تعداد نمونه در مطالعات مختلف می‌تواند عاملی برای این اختلاف‌ها در نظر گرفته شود. با توجه به مطالعه حاضر، خوشبختانه نسبت آمار نوجوانان دچار اعتیاد شدید به اینترنت در نوجوانان استان گلستان (۱/۶۰ درصد)، پایین‌تر از میزان شیوع آن در بین نوجوانان ایرانی (۲۴-۱۰ درصد) است. اما با توجه به آمار تعداد دانش آموزان در معرض اعتیاد به اینترنت در مطالعه حاضر (۲۱/۱ درصد)، هم‌اکنون زمان مناسب جهت پیشگیری از اعتیاد به اینترنت و عوارض آن می‌باشد. در مطالعه حاضر، ارتباط معنی‌داری بین جنسیت با اعتیاد به اینترنت مشاهده نشد. در برخی از مطالعات، اعتیاد به اینترنت در جنس مذکر بیشتر بود (۲۱، ۲۳) برعکس، برخی از مطالعات نیز میزان اعتیاد به

اینترنت را در زنان بیشتر عنوان کرده‌اند (۲۴-۲۶). نتایج حاصل از پژوهش زربخش زربخش بحری و همکاران (۲۷) با مطالعه حاضر همسو می‌باشد. مردان و زنان هر دو در معرض اعتیاد به اینترنت قرار دارند اما زنان معمولاً شکایت بیشتری را در این رابطه تجربه می‌کنند. از نظر پژوهشگر، از آنجایی که اینترنت، فضایی مجازی است و اغلب هویت و جنسیت کاربران در آن به صورت ناشناس باقی می‌ماند، هر دو جنس با شرایط یکسان و برابر از اینترنت استفاده می‌کنند و از این نظر می‌توان نتیجه پژوهش حاضر را قابل توجیه دانست.

پژوهش‌هایی وجود دارند که نشان می‌دهند بین اعتیاد به اینترنت با سن ارتباط معنی‌داری وجود ندارد (۲۸). که همسو با مطالعه حاضر می‌باشد. اما با مطالعه درگاهی و همکاران ناهمسو است (۲۹). می‌توان گفت از آنجایی که جامعه مورد پژوهش دانش‌آموزان ۱۸-۱۲ ساله بودند و تقریباً نمونه‌ها در یک دامنه سنی قرار داشتند ارتباط معنی‌داری مشاهده نشد. در مطالعه حاضر بین معدل و اعتیاد به اینترنت ارتباط معنی‌داری یافت گردید. به‌طوری‌که با افزایش معدل میزان اعتیاد به اینترنت کم‌تر می‌شد. متأسفانه در پیشینه پژوهش در زمینه ارتباط بین معدل با اعتیاد به اینترنت اطلاعاتی یافت نگردید. اما به نظر پژوهشگر اغلب افراد معتاد به اینترنت علاوه بر فعالیت‌های روزمره و ساعات اختصاصی به تفریح، زمان بیشتری را در فضای مجازی و اینترنت سپری می‌کنند. روند این عمل می‌تواند برای ساعات مطالعه و معدل دانش‌آموز آسیب‌زا باشد. Shevlin و همکاران (۳۰) در پژوهش خود با تعداد نمونه ۱۴۳۴ نفر، میزان احساس تنهایی در نوجوانان را ۱۵/۶ درصد گزارش کردند. Ma و همکاران (۳۱) میزان احساس تنهایی در جمعیت عمومی را حدود ۲۰ درصد تا ۲۸ درصد بیان می‌کند در پژوهش حاضر، ۲۰/۱۰ درصد افراد، نمره احساس تنهایی آن‌ها بیشتر از میانگین بود داشتند، که با توجه به آمار منتشر شده در مطالعات گذشته نگران‌کننده می‌باشد. اختلاف میان نتایج حاصل از پژوهش‌ها را می‌توان با تفاوت‌های فرهنگی و اجتماعی در بین جوامع مختلف مورد پژوهش قابل توجیه دانست. در مطالعه حاضر بین احساس تنهایی و جنسیت ارتباط معنی‌داری مشاهده نگردید که با مطالعه منصوریان و همکاران همسو است (۳۲). احساس تنهایی پدیده‌ای ذهنی است و به عنوان شکست در برآوردن نیازهای تعلق‌پذیری به حساب می‌آید (۳۳).

در مطالعه حاضر بین سن و احساس تنهایی ارتباط معنی‌داری مشاهده نشد. که با مطالعه نوروزی پرشکوه و همکاران (۳۴) و منصوریان و همکاران (۳۲) در این زمینه ناهمسو بود. علت تفاوت در یافته‌های حاصل از مطالعات می‌تواند به زمان و شرایط محیط پژوهش مربوط باشد. در مطالعه حاضر بین معدل با احساس تنهایی ارتباط معنی‌داری یافت نشد. زارع و همکاران (۳۵) در مطالعه خود بیان داشتند که بین معدل و عزت نفس در دانشجویان ارتباط معنی‌داری وجود ندارد. به نظر پژوهشگر شاید احساس تنهایی در بین نوجوانان رویکردهای متفاوتی داشته باشد و بسته به سلیقه شخص، عده‌ای ساعات تنهایی خود را با مطالعه درسی و عده‌ای دیگر با سپری کردن زمان در فضای مجازی و غیره بگذرانند. با توجه به نتایج حاصل از پژوهش، اعتیاد به اینترنت با احساس تنهایی ارتباط معنی‌دار داشت به‌طوری‌که با افزایش اعتیاد به اینترنت میزان احساس تنهایی هم بیشتر شد. زربخش و همکاران (۲۷) نیز در تحقیقی با هدف بررسی احساس تنهایی و اعتیاد به

اینترنت در دانشجویان، به این نتیجه دست‌یافتند که اعتیاد به اینترنت همبستگی مثبت و معناداری با احساس تنهایی دارد. بدین معنا که با افزایش یکی از این متغیرها، دیگری نیز افزایش می‌یابد. بنابراین شناسایی دلایل ایجاد احساس تنهایی و کاهش میزان احساس تنهایی جهت بروز عوارضی از قبیل استفاده اعتیاد گونه از اینترنت توصیه می‌گردد. Tsitsika و همکاران (۳۶) عنوان کردند که اعتیاد به اینترنت در میان نوجوانان با عملکرد تحصیلی ضعیف و برخی شرایط روانی مانند افسردگی مرتبط است. Wang و همکاران (۳۷) اعلام کردند که استفاده آسیب‌زا از اینترنت در میان دانش‌آموزان دبیرستانی شایع است. نتایج حاصل از مطالعات زربخش بحری و همکاران (۲۷) بحرینیان و همکاران (۳۸) و حسن زاده و همکاران (۳۹) نشان می‌دهد که بین احساس تنهایی با اعتیاد به اینترنت رابطه مثبت معناداری وجود دارد. درحالی‌که Odaci و همکاران (۴۰) رابطه معنی‌داری بین استفاده آسیب‌زا از اینترنت و تنهایی پیدا نکردند. استفاده بیش‌ازحد و ناسالم از اینترنت، احساس تنهایی را در طول زمان افزایش می‌دهد. همچنین تماس‌های اجتماعی آنلاین و افزایش تماس چهره به چهره می‌تواند به کاهش علائم اعتیاد به اینترنت و همچنین میزان احساس تنهایی کمک کند (۱۳). این نتایج لزوم مطالعات بیشتر در نوع استفاده از اینترنت (از قبیل: محیط‌های چت و گفتگو، خرید اینترنتی، موارد مربوط به امور تحصیلی و آموزشی و ...) را نشان می‌دهد. از آنجا که در این مطالعه احساس تنهایی و اعتیاد به اینترنت دارای همبستگی مثبت می‌باشند پس لزوم پیشگیری از اعتیاد به اینترنت به‌عنوان عامل زمینه‌ساز در آسیب‌های روانی من جمله احساس تنهایی می‌باشد. یافته‌های حاصل از پژوهش‌های Pontes و همکاران (۴۱) با تعداد نمونه ۱۳۱ نفر از نوجوانان پرتغال و Koyuncu و همکاران (۴۲) با تعداد نمونه ۱۱۵۷ نفر از دانش‌آموزان ۱۹-۱۱ ساله ترکیه و رجب زاده و همکاران (۴۳) که در نتایج این مطالعه بین اعتیاد به اینترنت و تنهایی رابطه منفی وجود داشت و با افزایش میزان اعتیاد به اینترنت میزان سلامت عمومی در کاربران کمتر می‌شد. که نتایج مطالعات فوق با مطالعه حاضر همسو بودند و همبستگی مثبت و معناداری بین احساس تنهایی و اعتیاد به اینترنت نشان دادند. علت این اختلاف ممکن است به دلیل متفاوت بودن جامعه پژوهش باشد. از نظر پژوهشگر، اگرچه ممکن است افراد به خاطر احساس تنهایی به اینترنت روی بیاورند اما استفاده زیاد از اینترنت نیز ممکن است افراد را از خانواده و دوستان جدا کرده و این جدایی با گذشت زمان منجر به احساس تنهایی افراد شود.

نتیجه‌گیری

نتایج این پژوهش بین اعتیاد به اینترنت با تنهایی همبستگی معنی‌داری نشان دارد. طوری که با افزایش میزان اینترنت میزان تنهایی دانش‌آموزان بیشتر می‌شد. همچنین پژوهش حاضر بر روی دانش‌آموزان انجام شده است و به همین دلیل باید از تعمیم این یافته‌ها به سایر اقشار اجتناب گردد. با توجه به یافته‌ها پیشنهاد می‌شود که پدر و مادر و افراد متخصص در زمینه‌های آموزش و بهداشتی، نظارت بر رفتارهای نوجوانان جهت پیشگیری از بروز اعتیاد به اینترنت داشته باشند.

سپاسگزاری

این پژوهش حاصل طرح مصوب دانشگاه آزاد اسلامی واحد علی‌آباد کنترل با شماره ۹/۴۸۰۸ و در تاریخ ۱۳۹۵/۰۷/۱۱ است. پژوهش حاضر با رعایت ملاحظات اخلاقی اجرا گردیده است و در کمیته اخلاق در

پژوهش دانشگاه آزاد اسلامی واحد چالوس با کد شناسه IR.IAU.CHALUS.REC.1395.8 به تصویب رسیده است. بدین‌وسیله از معاونت محترم پژوهشی و کلیه واحدهای پژوهش و نوجوانان شرکت‌کننده در این مطالعه که با همکاری خود امکان انجام این پژوهش را فراهم نمودند تشکر می‌شود.

References

- Ryu EJ, Choi KS, Seo JS, Nam BW. [The relationships of Internet addiction, depression, and suicidal ideation in adolescents]. *Taehan Kanho Hakhoe Chi*. 2004;34(1):102-10. PMID: 15314344
- Ko CH, Yen JY, Chen CC, Chen SH, Yen CF. Gender differences and related factors affecting online gaming addiction among Taiwanese adolescents. *J Nerv Ment Dis*. 2005;193(4):273-7. PMID: 15805824
- Masoudnia E. [Problematic cyberspace use and risk of depression disorder among adolescents in Yazd]. *Iranian J Epidemiol*. 2013;8(4):15-25.
- Block JJ. Issues for DSM-V: internet addiction. *Am J Psychiatry*. 2008;165(3):306-7. DOI:10.1176/appi.ajp.2007.07101556 PMID: 18316427
- Wu CY, Lee MB, Liao SC, Chang LR. Risk Factors of Internet Addiction among Internet Users: An Online Questionnaire Survey. *PLoS One*. 2015;10(10):e0137506. DOI:10.1371/journal.pone.0137506 PMID: 26462196
- Kuss DJ, Lopez-Fernandez O. Internet addiction and problematic Internet use: A systematic review of clinical research. *World J Psychiatry*. 2016;6(1):143-76. DOI:10.5498/wjp.v6.i1.143 PMID: 27014605
- Alavi SS, Jannatifard F, Eslami M, Rezapour H. [Survey on validity and reliability of diagnostic questionnaire of internet addiction disorder in students users]. *Zahedan J Res Med Sci*. 2011;13(7):34-8.
- Lashgarara B, Taghavi Shahri M, Maheri AB, Sadeghi R. [Internet addiction and general health of dormitory students of Tehran University of Medical Sciences in 2010]. *J Sch Public Health Instit Public Health Res*. 2012;10(1):67-76.
- Lee CS, McKenzie K. Socioeconomic and Geographic Inequalities of Internet Addiction in Korean Adolescents. *Psychiatry Investig*. 2015;12(4):559-62. DOI:10.4306/pi.2015.12.4.559 PMID: 26508969
- Ha JH, Kim SY, Bae SC, Bae S, Kim H, Sim M, et al. Depression and Internet addiction in adolescents. *Psychopathology*. 2007;40(6):424-30. DOI:10.1159/000107426 PMID: 17709972
- Yen JY, Ko CH, Yen CF, Wu HY, Yang MJ. The comorbid psychiatric symptoms of Internet addiction: attention deficit and hyperactivity disorder (ADHD), depression, social phobia, and hostility. *J Adolesc Health*. 2007;41(1):93-8. DOI:10.1016/j.jadohealth.2007.02.002 PMID: 17577539
- Yen JY, Yen CF, Chen CC, Chen SH, Ko CH. Family factors of internet addiction and substance use experience in Taiwanese adolescents. *Cyberpsychol Behav*. 2007;10(3):323-9. DOI:10.1089/cpb.2006.9948 PMID: 17594255
- Casale S, Fioravanti G. Psychosocial correlates of internet use among Italian students. *Int J Psychol*. 2011;46(4):288-98. DOI:10.1080/00207594.2010.541256 PMID: 22044272
- Senormanci O, Konkan R, Guclu O, Senormanci G. Depression, loneliness, anger behaviours and interpersonal relationship styles in male patients admitted to internet addiction outpatient clinic in Turkey. *Psychiatr Danub*. 2014;26(1):39-45. PMID: 24608151
- Bozoglan B, Demirev V, Sahin I. Loneliness, self-esteem, and life satisfaction as predictors of Internet addiction: a cross-sectional study among Turkish university students. *Scand J Psychol*. 2013;54(4):313-9. DOI:10.1111/sjop.12049 PMID: 23577670
- Kim J, LaRose R, Peng W. Loneliness as the cause and the effect of problematic Internet use: the relationship between Internet use and psychological well-being. *Cyberpsychol Behav*. 2009;12(4):451-5. DOI:10.1089/cpb.2008.0327 PMID: 19514821
- Yong RKF, Inoue A, Kawakami N. The validity and psychometric properties of the Japanese version of the Compulsive Internet Use Scale (CIUS). *BMC Psychiatry*. 2017;17(1):201. DOI:10.1186/s12888-017-1364-5 PMID: 28558728
- Alavi S, Eslami M, Meracy MR, Najafi M, Jannatifard F, Rezapour H. [Psychometric properties of Young internet addiction test]. *J Behav Sci*. 2010;4(3):7-8.
- Naderi H. Relationship between attachment style, self-conception, and loneliness. *J Psychol Psychiat*. 2016;3(2):1-10.
- Pirzadeh A. A study on Internet addiction in students of Isfahan University of Payame-noor Nowadays. *J Prev Med*. 2012;7(5):580-8.
- Jafari M, Fatehizadeh M. [Investigation of the relationship between internet addiction and depression, anxiety, stress and social phobia among students in Isfahan University]. *J Kurdistan Univ Med Sci*. 2012;4(17):1-12.
- Jafari Nodoushan M, Jafari Nodoushan K, Mirzadeh M, Ahmari Tehran H, Norouzinejad G, Sadeghi Yekta T. [The survey of correlation between internet addiction and general health status among the students of Qom University of Medical Sciences in 2010-2011, Qom, Iran]. *Qom Univ Med Sci J*. 2012;6(3):86-90.

23. Azizi Nejad M, Porheydar G, Ranji H, Golinezhad Y. [Study of the addiction among students and its relationship between personality elements and anxiety]. *J Urmia Nurs Midwifery Fac.* 2015;12(10):959-64.
24. Yu L, Shek DT. Internet addiction in Hong Kong adolescents: a three-year longitudinal study. *J Pediatr Adolesc Gynecol.* 2013;26(3 Suppl):S10-7. DOI:10.1016/j.jpap.2013.03.010 PMID: 23683821
25. Sepehrian F, Jokar L. [The relationship of internet addiction with anxiety in A&B personality types]. *Res Cogn Behav Sci.* 2013;2(2):17-30.
26. Ahmadi H, Zadehmohammadi F, Masoombeigi M, Sohrabi F. [Prevalence of internet addiction and its relationship with demographic factors among students of Allameh Tabatabai University]. *J Educ Psychol.* 2012;8(25):19-34.
27. Zarbakhsh Bahri M, Rashedi V, Khademi M. [Loneliness and internet addiction in students]. *J Health Promot Manage.* 2013;2(1):32-8.
28. Smahel D, Brown BB, Blinka L. Associations between online friendship and Internet addiction among adolescents and emerging adults. *Dev Psychol.* 2012;48(2):381-8. DOI:10.1037/a0027025 PMID: 22369342
29. Dargahi H, Razavi S. [Internet addiction and its related factors: A study of an Iranian population]. *Payesh.* 2007;6(3):265-72.
30. Shevlin M, Murphy S, Mallett J, Stringer M, Murphy J. Adolescent loneliness and psychiatric morbidity in Northern Ireland. *Br J Clin Psychol.* 2013;52(2):230-4. DOI:10.1111/bjc.12018 PMID: 24215150
31. Ma Z-w, Liang J-j, Zeng W-n, Jiang S, Liu T. The Relationship Between Self-Esteem and Loneliness: Does Social Anxiety Matter? *Int J Psychol Stud.* 2014;6(2):151.
32. Mansourian M, Solhi M, Adab Z, Latifi M. [Relationship between dependence to mobile phone with loneliness and social support in university students]. *Razi J Med Sci.* 2014;21(120):1-8.
33. Najafi M, Dehshiri G, Sheykhi M, Dabiri S. [Comparison of university student's general health and academic achievement regarding the degree of their loneliness]. *Counsel Cult.* 2011;2(5):115-35.
34. Norouzi Parashkouh N, Mirhadyan L, Emami Sigaroudi A, Kazemnejad L. [Feeling of loneliness and social new damages in high school students]. *J Holist Nurs Midwifery.* 2016;26(4):99-108.
35. Zare N, Daneshpajoo F, Amini M, Razeghi M, Fallahzadeh M. [The relationship between self-esteem, general health and academic achievement in students of Shiraz University of Medical Sciences]. *Iranian J Med Educ.* 2007;7(4):59-67.
36. Tsitsika A, Critselis E, Louizou A, Janikian M, Freskou A, Marangou E, et al. Determinants of Internet addiction among adolescents: a case-control study. *ScientificWorldJournal.* 2011;11:866-74. DOI:10.1100/tsw.2011.85 PMID: 21516283
37. Wang H, Zhou X, Lu C, Wu J, Deng X, Hong L. Problematic Internet Use in high school students in Guangdong Province, China. *PLoS One.* 2011;6(5):e19660. DOI:10.1371/journal.pone.0019660 PMID: 21573073
38. Bahrainian SA, Alizadeh KH, Raeisoon MR, Gorji OH, Khazaei A. Relationship of Internet addiction with self-esteem and depression in university students. *J Prev Med Hyg.* 2014;55(3):86-9. PMID: 25902574
39. Hasanzadeh R, Salehi M, Rezaei Kiyasari A. [Relationship between the use of extreme from technology (internet and sms addiction) and educational and psychological state high school students]. *J Educ Psychol.* 2010;1(3):69-81.
40. Odacı H, Çelik ÇB. Who are problematic internet users? An investigation of the correlations between problematic internet use and shyness, loneliness, narcissism, aggression and self-perception. *Comp Hum Behav.* 2013;29(6):2382-7. DOI:10.1016/j.chb.2013.05.026
41. Pontes HM, Griffiths MD, Patrão IM. Internet addiction and loneliness among children and adolescents in the education setting: an empirical pilot study. *Aloma: revista de psicologia, ciências de l'educació i de l'esport Blanquerna.* 2014;32(1):91-9.
42. Koyuncu T, Unsal A, Arslantas D. Assessment of internet addiction and loneliness in secondary and high school students. *J Pak Med Assoc.* 2014;64(9):998-1002. PMID: 25823176
43. Rajabzadeh Z, Najari Asl N, Shahbazi Moghadam G, Pourakran A. [Relationship between Internet addiction with loneliness and general health in female students]. *J Fundam Ment Health.* 2016;18(28):542.